

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 38/2002 vp

Hallituksen esitys laiksi vakuutetun sairausvakuutusmaksun, työnantajan sairausvakuutusmaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun suuruudesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 24 päivänä syyskuuta 2002 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi vakuutetun sairausvakuutusmaksun, työnantajan sairausvakuutusmaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun suuruudesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (HE 143/2002 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- vanhempi hallitussihteeri Juha Rossi, sosiaali- ja terveysministeriö
- osastopäällikkö Erkki Meriläinen, Kansaneläkelaitos
- kunnanjohtaja Heikki Havanka, Kolarin kunta

- kunnanjohtaja Erkki Keski-Nisula, Ylitorion kunta
- tutkimuspäällikkö Margareta Heiskanen, Kunnallinen työmarkkinalaitos
- lakimies Timo von Boehm, Kirkon sopimusvaltuuskunta
- elinkeinopoliittinen sihteeri Outi Ervasti, Akava
- asiamies Juhapekka Suutarinen, Palvelutyönantajat, edustaen myös Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT:tä
- ekonomisti Helena Pentti, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK
- pääekonomisti Pasi Holm, Suomen Yrittäjät
- toiminnanjohtaja Hannu Partanen, Valtakunnallinen eläkeläisjärjestöjen neuvottelukunta.

Lisäksi valiokunta on saanut Lapin liiton sekä Kemijärven kaupungin kirjalliset lausunnot.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sekä pysyvästi että väliaikaisesti vakuutetun sairausvakuutusmaksun, työnantajan sairausvakuutusmaksun ja työnantajan kansaneläkemaksun suuruudesta annettua lakia. Eläkkeensaajia koskeva sairausvakuutusmaksun 0,40 prosenttiyksikön suuruinen korotus ehdotetaan poistettavaksi

vuoden 2003 alusta. Kaikkien vakuutettujen sairausvakuutusmaksu olisi siten vuoden 2003 alusta saman suuruinen, 1,50 prosenttia kunnallisverotuksessa verotettavasta tulosta. Lisäksi ehdotetaan väliaikaisesti korotettavaksi työnantajan sairausvakuutusmaksua 0,014 prosenttiyksikköä. Maksun korotuksella rahoitettaisiin

eräissä Lapin läänin kunnissa ja saaristokunnissa toteutettava kokeilu, jossa yksityiset työnantajat ja valtion liikelaitokset vapautetaan tietyin edellytyksin määräajaksi työnantajan sosiaaliturvamaksusta. Kokeiluun liittyen sairausvakuutusmaksun korotus olisi määräaikainen ja koski vuosia 2003—2005. Yksityisten työnantajien, kuntatyönantajien, kirkkotyönantajien ja valtion liikelaitosten uusi sairausvakuutusmaksu olisi vuoden 2003 alusta 1,614 prosenttia ja mui-

den työnantajien 2,864 prosenttia ennakonpidätyksen alaisesta palkasta.

Esitys liittyy valtion vuoden 2003 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2003 alusta. Työnantajan sairausvakuutusmaksun suuruutta koskevaa määräaikaista säännöstä sovellettaisiin vuoden 2005 loppuun.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Eläkkeensaajilta on peritty korotettua sairausvakuutusmaksua vuodesta 1993 alkaen. Suurimmillaan eläkkeensaajien maksukorotus on ollut 3 penniä veroäyriä. Eläkeläisten korotettua sairausvakuutusmaksua on asteittain alennettu siten, että vuonna 2002 korotuksen osuus on ollut 0,40 prosenttia veronalaisesta eläketulosta. Valiokunta on aiemmissa kannanotoissaan pitänyt välttämättömänä, että eläkkeensaajien ylimääräistä sairausvakuutusmaksua asteittain vähennetään, ja on muun muassa vuonna 2001 edellyttänyt, että vuonna 2003 jäljellä oleva korotuksen osuus kokonaan poistetaan (StVM 31/2001 vp). Hallituksen esitys toteuttaa tämän tavoitteen.

Hallituksen esityksen mukaan työnantajan sairausvakuutusmaksua korotetaan väliaikaisesti 0,014 prosenttiyksikköä. Maksun korotuksella rahoitetaan työnantajan sosiaaliturvamaksusta vapauttamista koskeva määräaikainen kokeilu, jonka tarkoituksena on selvittää vapautuksen vaikutuksia työllisyyteen ja työllistämisedellytyksiin. Kokeiluelueeseen kuuluu erikseen ni-

mettyjä pohjoisimman Suomen kuntia ja joitakin saaristokuntia. Maksuvapautus koskee yksityisiä työnantajia ja valtion liikelaitoksia. Kokeilun rahoitukseen suunnattu korotettu työnantajan sairausvakuutusmaksu sen sijaan kohdistuu kaikkiin sekä julkisen että yksityisen sektorin työnantajiin. Valiokunta pitää esitystä edellä mainitusta epäkohdasta huolimatta hyväksyttävänä, koska kokeilun avulla saadaan kokemuksia työnantajamaksun työllisyysvaikutuksista ja koska väliaikainen sairausvakuutusmaksun korotus jää työnantajakohtaisesti niin pieneksi, ettei korotuksella ole kokeilun ulkopuolelle jäävien työnantajien kannalta merkittävää taloudellista vaikutusta. Valiokunta huomauttaa, että väliaikaisesta maksukorotuksesta erityisesti pienten yritysten palkkahallinnolle aiheutuvia hankaluuksia tulee helpottaa joustavoittamalla maksatusmenettelyä. Valiokunta toteaa lopuksi, että vakuutetun ja työnantajan sairausvakuutusmaksun muutoksia jatkossa on arvioitava suhteessa Kansaneläkelaitoksen rahoituksen vakauteen.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella sosiaali- ja terveysvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana.

Helsingissä 28 päivänä marraskuuta 2002

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Marjatta Vehkaoja /sd	Pehr Löf /r
vpj.	Timo Ihamäki /kok	Juha Rehula /kesk
jäs.	Merikukka Forsius /vihr	Sari Sarkomaa /kok
	Tuula Haatainen /sd	Arto Seppälä /sd
	Niilo Keränen /kesk	Marjatta Stenius-Kaukonen /vas
	Valto Koski /sd	Raija Vahasalo /kok.
	Marjaana Koskinen /sd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Eila Mäkipää.